

(1) In het strikt **monologische participatiekader** is sprake van een participatiestructuur waarbinnen *alleen* de leerkracht aan het woord is. Dus is er *geen* sprake van een beurtwisselingsprocedure, *geen* sprake van verbale handelingen van de leerlingen en daarom is er dus ook *geen* sprake van een zogenaamde sequentiële structuur.

De leerkracht doet mededelingen, geeft instructie, vertelt een verhaal en de leerlingen moeten luisteren. Er worden in dit participatiekader geen vragen gesteld. Als er al (door de leerlingen) pogingen zijn om initiatieven te realiseren (via zelfselectie) worden die niet erkend. Gesprekken binnen dit kader zijn *authoritative, non-interactive* van aard (Mortimer en Scott, 2003).

Grote en kleine ordeverstoringen komen vaak voor.

(2) In het **beperkt interactieve participatiekader** is sprake van een 'typisch schools gesprek'. De leerkracht initieert het gesprek, stelt alle vragen en via beurttoewijzing wordt bepaald wie het antwoord mag geven. Die beurttoewijzing kan plaatsvinden op een drietal manieren:

- via directe beurttoewijzing ("Jan, wat is de hoofdstad van...?")
- via *asking-for-bid* ("Wie weet wat de hoofdstad is van...?", waarop de leerlingen een vinger in de lucht steken en de leerkracht iemand uitkiest)
- door toewijzing aan de hele groep ("en de hoofdstad is...?", waarop één of meer leerlingen het antwoord mogen invullen)

De vragen hebben over het algemeen het karakter van *known answer questions* (KAQ) en zijn vaak gesloten van aard. Dat wil zeggen dat de leerkracht het antwoord op de vraag wel weet.

Initiatieven van leerlingen via *zelfselectie* zijn niet toegestaan. Het gevolg is dat de leerlingen alleen minimale responsen (in de vorm van hele korte antwoorden) geven binnen het strikte kader van de leerkracht.

Net als bij het monologische kader liggen 'ordeverstoringen' op de loer.

Het normale sequentiële patroon in dit participatiekader is I-R-E: De leerkracht heeft een Initiatief, de leerling die de beurt krijgt heeft een Respons, waarop de leerkracht dat antwoord Evalueert.

Leerkracht en leerlingen vormen in dit participatiekader twee duidelijk van elkaar gescheiden categorieën. De categorie van leerlingen is in hiërarchische zin ondergeschikt aan de leerkracht en wordt altijd vertegenwoordigd door de leerling die de beurt heeft toegewezen gekregen.

(3) Het **dialogische participatiekader** lijkt is sequentieel complexer van aard, maar het I-R-E-patroon is nog zeker herkenbaar. De talige handelingen van leerkracht en leerlingen zijn echter veel gevarieerder. De leerkracht streeft nog steeds een bepaald doel na, initieert het topic (onderwerp van het gesprek), maar stelt nu vooral open *information seeking questions* (ISQ). Dat zijn vragen waarop de leerkracht het antwoord niet weet en dat leidt tot **lange(re) responsen**, waarin leerlingen ook andere typen taalhandelingen verrichten dan de antwoorden die in variant 2 alleen zichtbaar waren. Die taalhandelingen van leerlingen worden door de leerkracht erkend en (vaak) uitgebreid in de derde beurt.

Er is veel ruimte voor initiatieven van leerlingen; daarbij valt het op dat de betrokkenheid van de leerlingen groot is, er zijn geen ordeverstoringen.

De leerkracht sluit de beurten niet meer (per definitie) af met een Evaluatie.

(4) De klassikale gesprekken die in een **discussiekader** worden gevoerd kennen geen I-R-E structuur. Het is dus geen 'typisch' schools gesprek, maar een 'gewoon' gesprek, vergelijkbaar met een vergadering, waarin de voorzittersrol (meestal is dat de leerkracht) vooral gericht is op de structuur van het gesprek, zodat er een gezamenlijke focus is op het topic, of probleem. De afwezigheid van een I-R-E structuur, betekent dat alle gespreksdeelnemers in principe een initiatief kunnen nemen, dat KAQ's (vragen waarop de leerkracht het antwoord weet), in de zin van controlerende vragen, nagenoeg afwezig zijn, dat er geen derde beurt meer is, waarin de leerkracht bijdragen van leerlingen evalueert, of uitbreidt en dat er rechte reeks op elkaar wordt gereageerd. Zo bepalen niet alleen de leerkracht, maar ook de leerlingen zowel de inhoud als de structuur van het gesprek.